

Računalna opremljenost i mrežna povezanost knjižnica

**pogled iz projekta
NISKA**

(Nacionalni Informacijski Sustav Knjižnica Hrvatske)

Mr.sc. Zoran Bekić

Hrvatska akademska i istraživačka mreža CARNet

&

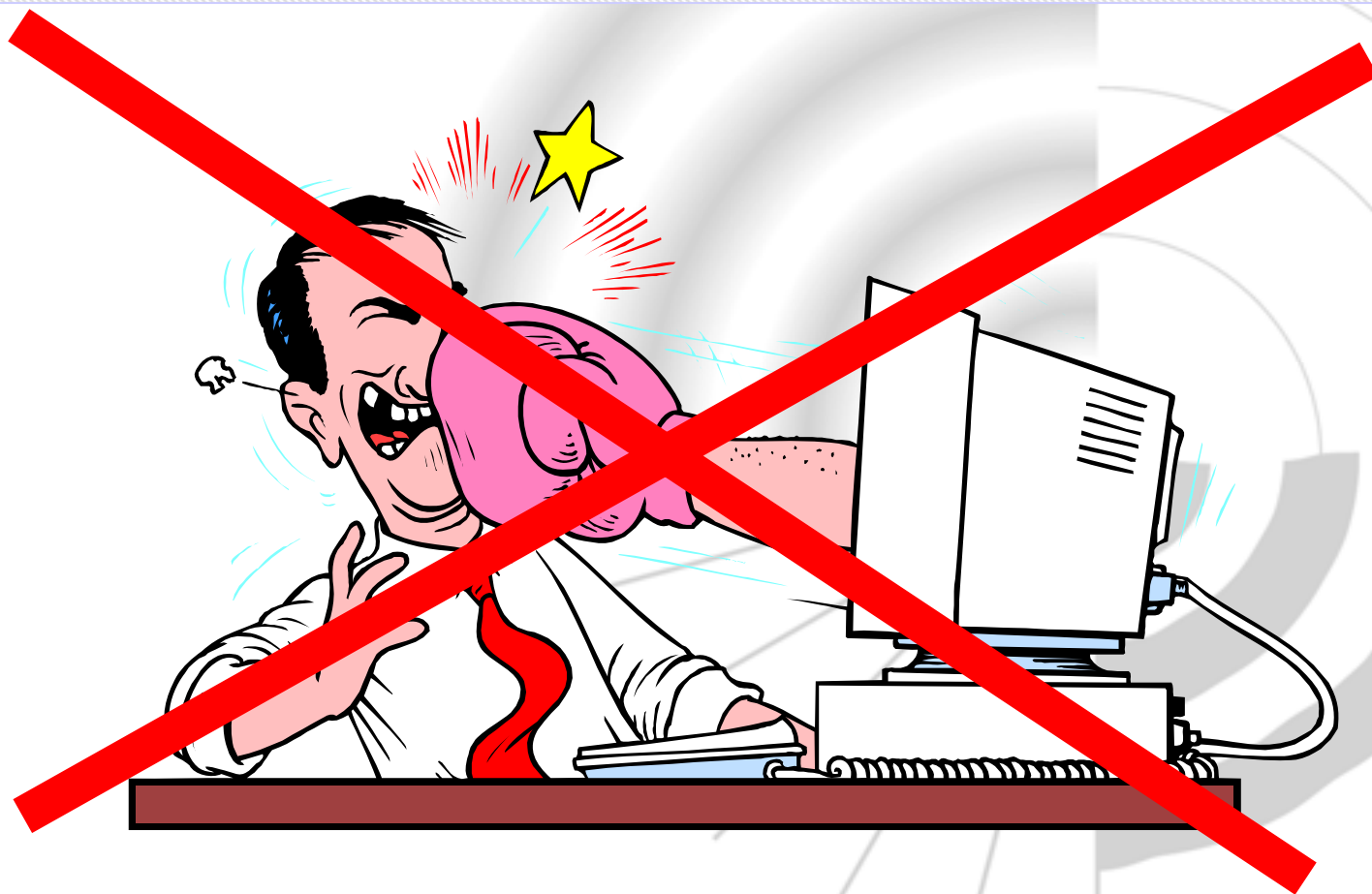
NISKA - Izvedbeni projekt #3:

Računalna opremljenost i mrežna povezanost knjižnica

Kolokvij knjižnice Instituta "Ruđer Bošković"

25. listopada 2000. godine

Računalno opremanje i mrežno povezivanje ...

Računalno opremanje nije ...

Mrežna povezanost nije ...

Ciljevi

Diskusija (ili početak diskusije) o temama:

- ◆ što (sve) znači “računalna opremljenost i mrežna povezanost knjižnica”, a što ne znači
- ◆ što se planira (a što ne) unutar projekta NISKA
- ◆ što se događa (s što ne) unutar projekta NISKA
- ◆ što treba (a što ne) očekivati od projekta NISKA u području računalnog opremanja i mrežnog povezivanja knjižnica
- ◆ kakvu računalnu opremljenost i mrežnu povezanost imamo danas, trebamo danas, trebamo sutra, možemo imati sutra...

Sadržaj

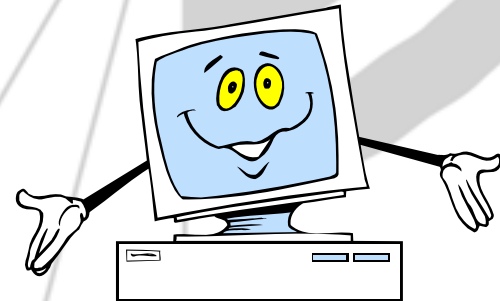

- ❖ Osnovni pojmovi
- ❖ NISKA - prošlost, sadašnjost, budućnost
- ❖ Iz idejnog projekta
- ❖ Izvedbeni projekt
- ❖ Sadašnjost i budućnost informacijskih tehnologija u knjižnicama
- ❖ Pitanja i diskusija

Računalna opremljenost ...

- ❖ računala (broj i vrsta) i dodatna računalna oprema koja se nalazi u knjižnici (po funkciji, odnosno vrstama poslova i usluga)
- ❖ vrsta, struktura i obuhvat lokalne računalne mreže (LAN) koja funkcionira unutar knjižnice
- ❖ softver (osim softvera za knjižnični informacijski sustav) koji se koristi na računalima u knjižnici

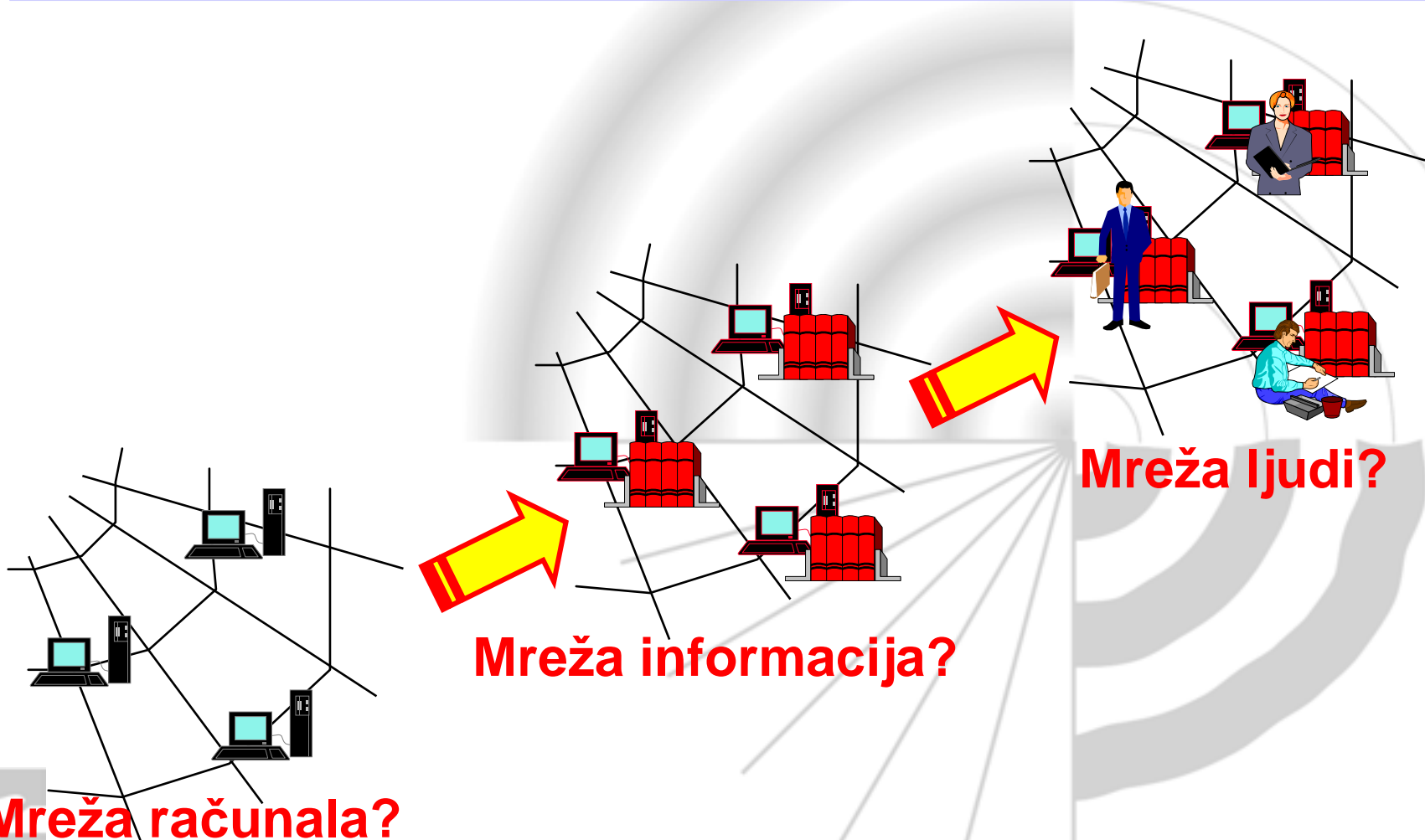
... mrežna povezanost knjižnica ...

- ❖ načela i standardi koji osiguravaju da knjižnica (LAN knjižnice), bez obzira na način povezivanja na Internet, bude dio jedinstvenog računalno-komunikacijskog sustava knjižnica
- ❖ načela i standardi prema kojima se knjižnica povezuje na Internet
- ❖ središnji računalni i komunikacijski sustav knjižnica, koji čine cjelovitim i djelotvornim
- ❖ veza na Internet svake pojedine knjižnice

... i ...
(Što je Internet?)

- ❖ **sustav tehničke podrške na svim razinama**
- ❖ **sustav obrazovanja i podrške korisnicima pri uporabe informacijskih tehnologija**
- ❖ **sustav promjene razine računalne opremljenosti i mrežne povezanosti**
- ❖ **sustav nabave računalne i komunikacijske opreme**
- ❖ **sustav financiranja**
- ❖ **terminski plan**
- ❖ **...**

NISKA

Nacionalni informacijski sustav knjižnica Hrvatske

- ❖ 3 ministarstva: MK, MPiŠ, MZiT
- ❖ Svrha projekta: okvir za informatizaciju hrvatskih knjižnica i razvoj hrvatskog knjižničarstva
- ❖ 1997-1999: idejni projekt
- ❖ 2000: početak 7 izvedbenih projekata koje koordinira Vijeće projekta NISKA
- ❖ 2001: pilot projekti
- ❖ Realizacija, svako ministarstvo za sebe: 2002+

VIZIJA

KNJIŽNICE U INFORMACIJSKOM DRUŠTVU

- ❖ središnja uloga knjižnica
- ❖ intenzivna uporaba moderniziranih tradicionalnih funkcija knjižnica
- ❖ knjižnice kao informacijska središta i okosnica informacijskog sustava (sustava informacija) društva
- ❖ knjižnice kao mjesta gdje građani ostvaruju svoje pravo na pristup informacijama i pravo na objavljivanje informacija

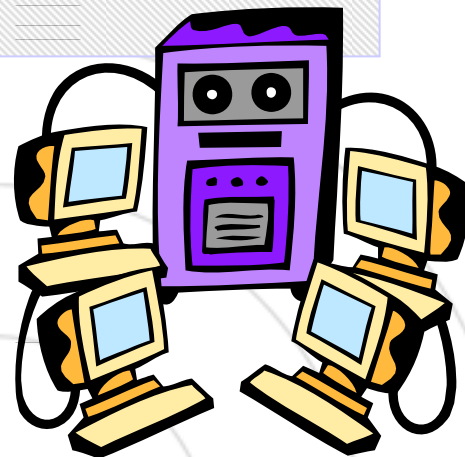
Idejni projekt: računalna opremljenost

❖ Kategorije računalnih čvorova

- ◆ javni informacijski poslužitelji
- ◆ interni informacijski poslužitelji
- ◆ radno mjesto knjižničara za stručni rad
- ◆ radno mjesto knjižničara za rad s korisnicima
- ◆ radno mjesto za korisnika knjižnice

❖ Sva radna mjesta knjižničara moraju biti opremljena adekvatnim računalima

❖ Minimalni broj računalom opremljenih radnih mjesta po korisniku knjižnice

Idejni projekt: računalna opremljenost (2)

❖ Zahtjevi na LANove

- ◆ odvajanje pojedinih segmenata/funkcija
- ◆ sveobuhvatnost LANa
- ◆ povezanost LANa s globalnom mrežom

❖ Središnje lokalne funkcije

- ◆ neprekidno napajanje
- ◆ arhiviranje ("backup")

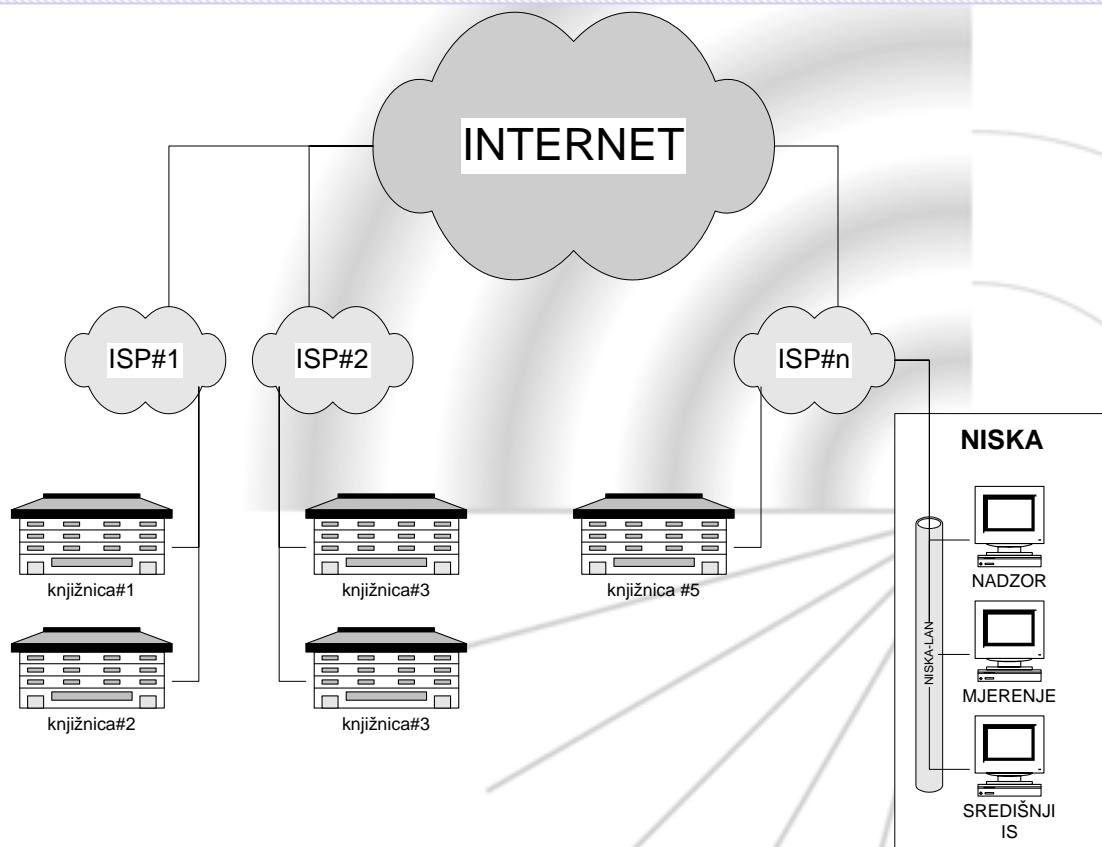

Idejni projekt: mrežna povezanost

- ❖ privatna mreža vs. povezivanje putem javne mreže (kupovanjem usluge od davatelja Internet usluga - ISP)
- ❖ javna mreža:
  - ☺ nema potrebe za glomaznom tehničkom službom
  - ☺ jednostavnost povezivanja knjižnica koje su već povezane u Internet
  - ☺ veća fleksibilnost i manja cijena prelaska na nove tehnološke razine
  - ☹ viša ukupna cijena početnog umrežavanja
  - ☹ kašnjenje dostupnosti novih tehnologija

Mrežna povezanost

Propusnost veze (“bandwith”)

❖ utvrđuje se na temelju:

- ◆ količina servisa i informacija koje knjižnica daje
- ◆ količina usluga pristupa mrežnim servisima koje knjižnica daje korisnicima
- ◆ stvarni broj radnih mjesta u knjižnici
- ◆ potencijalni broj korisnika Interneta u knjižnici
- ◆ potencijalni broj korisnika koji putem Interneta pristupaju servisima knjižnice

Idejni projekt: financije

Vrsta troškova	1. god.	2. god.	3. god.	4. god.	5. god.	UKUPNO
Računalna oprema za uključivanje knjižnica u sustav	25	25	25	25	25	125
Obnavljanje računalne opreme		10	20	30	40	100
Izgradnja lokalnih mreža	8	8	8	8	8	40
Održavanje računalne opreme i lokalnih mreža	2	5	10	20	20	57
Spajanje na globalnu mrežu (Internet)	2	2	3	3	3	13
Komunikacijski troškovi (Internet)		30	45	60	75	225
Nabavka knjižničkog softvera		20	20	20	20	100
Održavanje knjižničkog softvera		4	8	12	16	40
Edukacija knjižničara	4	5	6	7	8	30
Povećanje broja stručnog osoblja u knjižnicama (informacijski specijalisti i informatičari)	15	30	45	60	75	225
Koordinacija projekta	2	3	5	5	5	20
UKUPNO	93	142	195	250	295	975

NISKA - Izvedbeni projekti

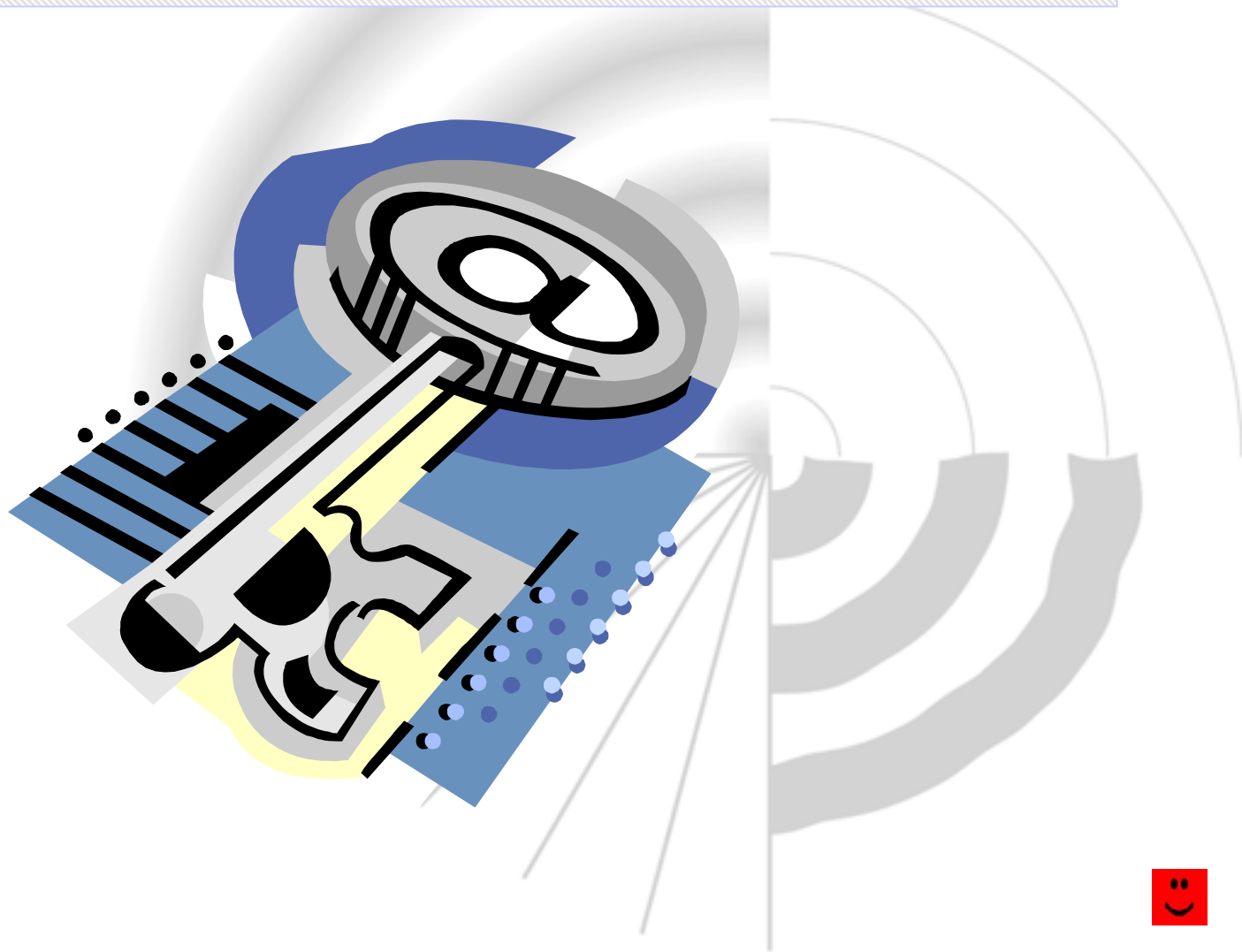
- ❖ Dizajn usluga
- ❖ Sveobuhvatna računalna obrada knjižnih fondova
- ❖ Računalna opremljenost i mrežna povezanost knjižnica
- ❖ Obrazovanje, helpdesk i razmjena znanja i iskustava
- ❖ Obrazovanje korisnika
- ❖ Izmjene i dopune zakonskih propisa
- ❖ Izgradnja nacionalne digitalne knjižnice

Očekivani rezultati u #3

- ❖ koncepcija (strategija) računalnog opremanja i mrežnog povezivanja knjižnica
  - ❖ izvedbeni projekt za izgradnju računalno-komunikacijskog sustava knjižnica
  - ❖ izvedbeni projekt za izgradnju sustava za upravljanje i podršku računalno-komunikacijskom sustavu knjižnica
  - ❖ prijedlog standarda za mrežno povezivanje knjižnica
  - ❖ prijedlog standarda za računalno opremanje knjižnica
  - ❖ prijedlog terminskog i financijskog plana
  - ❖ tehničke podloge za javne natječaje
- terminski ovisi od drugih projekata**

Sadašnjost i budućnost informacijskih tehnologija u knjižnicama...

Pitanja

NISKA

Nacionalni informacijski
sustav knjižnica Hrvatske

<http://www.niska.hr/>

CARNet

HRVATSKA AKADEMSKA I ISTRAŽIVAČKA MREŽA
CROATIAN ACADEMIC AND RESEARCH NETWORK

<http://www.CARNet.hr/>
Zoran.Bekic@CARNet.hr